

PREZYDENT MIASTA SZCZECIN
pl. Armii Krajowej 1
70-456 Szczecin

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny
w Szczecinie
KANCELARIA
17.10.2023
L. dz. A/ 2353
WPLYNĘŁO

BMKZ-I.4125.573.2023.MJ

AIT
18.10.23.
KANCELARIA
mgr Adrianna Gudzowska

Szczecin, 16.10.2023 r.

Decyzja

Na podstawie art. 6 ust.1 pkt. 1, art. 36 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.), § 12 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z dnia 22 sierpnia 2018 r. poz. 1609) oraz art. 104 Kpa (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.) w związku z §1pkt h porozumienia zawartego w dniu 31 lipca 2012 r. pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Prezydentem Miasta Szczecin w sprawie powierzenia prowadzenia spraw oraz wydawania decyzji administracyjnych (Dz.Urz.Woj.Zachodniopom. z 31 lipca 2012 r. poz. 1802, z 2015 r. poz. 2257, z 2019 r. poz. 5968), po rozpatrzeniu wniosku z dn. 22.09.2023 r., Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, al. Piastów 17, 70-310 Szczecin

p o z w a l a m

na prowadzenie prac konserwatorskich na elewacji pseudoryzalitu środkowego fasady budynku przy ul. Sikorskiego 37 w Szczecinie, zgodnie z zakresem i sposobem prowadzenia prac, określonym w: „ Programie prac konserwatorskich Elewacja wykuszu powyżej portalu wejściowego budynku Królewskiej Szkoły Budowy Maszyn ob. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny. Adres/ działka 70-310 Szczecin ul. Władysława Sikorskiego 37” (zał.), oprac. mgr Ewę Palacz, Szczecin, IX 2023r.

Termin ważności niniejszego pozwolenia: **do dnia 31 grudnia 2025 r.**

Udzielone pozwolenie związane jest z obowiązkiem:

1. niezwłocznego zawiadomienia Miejskiego Konserwatora Zabytków o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac,
2. zawiadomienia Miejskiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie o terminie rozpoczęcia i zakończenia prac objętych niniejszym pozwoleniem,
3. dokonania odbioru końcowego wykonanych prac, z udziałem Miejskiego Konserwatora Zabytków,
4. kierowania pracami konserwatorskimi albo samodzielnego ich wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
5. przekazania Miejskiemu Konserwatorowi Zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac konserwatorskich, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby kierującej pracami konserwatorskimi albo samodzielnie wykonującej te prace: imienia, nazwiska i adresu tej osoby oraz dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz oświadczenia tej osoby o przyjęciu przez nią obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania,

6. prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac konserwatorskich oraz opracowania wyników tych prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej Miejskiemu Konserwatorowi Zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia ich zakończenia,

Uzasadnienie

Prace konserwatorskie będą prowadzone na fragmencie elewacji pseudoryzalitu środkowego fasady gmachu dawnej Królewskiej Szkoły Budowy Maszyn obecnie ZUT przy ul. Sikorskiego 37 w Szczecinie, wpisanego do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego pod nr A – 915, decyzją nr PSOZ/Sz-n/5340/161/94 z dn. 06.12.1994r. Ww. prace konserwatorskie będą obejmowały: elewację pseudoryzalitu środkowego fasady ponad portalem wejściowym.

W związku z art. 36 ust. 1 pkt. 1 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wnioskowane prace konserwatorskie przy w/w zabytku wymagają uzyskania pozwolenia Miejskiego Konserwatora Zabytków.

Zakres planowanych prac, obejmujących badania odkrywkowe i konserwację ww. fragmentu pseudoryzalitu środkowego fasady zabytkowego gmachu, wykonywanych zgodnie z przedłożoną dokumentacją (zał.) nie budzi zastrzeżeń ze stanowiska konserwatorskiego.

Wobec spełnienia wymogów określonych przepisami prawa, należało orzec jak w rozstrzygnięciu.

Pouczenie

Niniejsze pozwolenie nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia przewidzianego prawem budowlanym i innymi przepisami. Zgodnie z art. 47 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Miejski Konserwator Zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

W przypadku niedopełnienia warunków nałożonych w niniejszym pozwoleniu organ stwierdza wygaśnięcie decyzji, w trybie przewidzianym w § 162 ust. 1 pkt. 2 Kpa.

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie złożone do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Sportu (ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa) za pośrednictwem Miejskiego Konserwatora Zabytków w terminie 14 dni od daty otrzymania.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Michał Dębowski
Miejski Konserwator Zabytków

Otrzymuje:

1. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny
w Szczecinie
al. Piastów 17
70-310 Szczecin

2. a/a

Do wiadomości (bez zał.):

1. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

ETAP / BRANŻA:
ARCHITEKTURA - KONSERWACJA

DATA:
SZCZECIN, IX 2023

NAZWA PROJEKTU
**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
ELEWACJA WYKUSZU
POWYŻEJ PORTALU WEJŚCIOWEGO
BUDYNKU KRÓLEWSKIEJ SZKOŁY BUDOWY MASZYN
ob. Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny**

ADRES / DZIAŁKA
**70-310 Szczecin
ul. Władysława Sikorskiego 37**

INWESTOR
**Zachodniopomorski
Uniwersytet Techniczny
w Szczecinie
70-311 Szczecin
al. Piastów 48**

URZĄD MIASTA SZCZECIN
Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
70-456 Szczecin, pl. Armii Krajowej 1
tel. 91 4245654, 91 4245850, 91 4245849
fax 91 4351154

zast. do dec.
BMuz-1.4125.573.2023.Mj
16.10.2023r.
(ostatni wpis: str. 12,
16-18)

KONSERWACJA ZABYTKÓW

OPRACOWANIE:

mgr EWA PALACZ

EWA PALACZ
mgr konserwacji i restauracji rzeźby
(kamiennej i elementów architektonicznych)
Nr dyplomu 1931
mgr Ochrony Dóbr Kultury
Nr dyplomu 1776
Dyplomowany architekt wnętrz

OŚWIADCZENIE

W trybie art. 20 pkt. 4 Ustawy Prawo Budowlane z dnia 7 lipca 1994r. z późniejszymi zmianami Niniejszym oświadczam, że w/w dokumentacja, jest opracowana zgodnie z obowiązującymi na dzień jej wykonania przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

PRAWA AUTORSKIE ZASTRZEŻONE

Kopiowanie zabronione na podstawie ustawy o ochronie praw autorskich i prawach pokrewnych zgodnie z art. 1 z dn.04.02.1994; Dz.U nr 24, poz.83 z dn.23.02.1994 (Dz.U. z 2006 nr 90 z późn. Zm.)

Obiekt: BUDYNEK ZESPOŁU SZKOLNEGO

Adres: 70-310 SZCZECIN, WŁADYSŁAWA SIKORSKIEGO 37

Branża: ARCHITEKTURA

Faza: REMONT FRAGMENTU ELEWACJI

SPIS TREŚCI:

1. Przedmiot, podstawa opracowania i informacje ogólne	str.5
2. Zakres opracowania	str.5
3. Historia obiektu	str.6
4. Ilustracje archiwalne	str.8
5. Opis obiektu	str.10
6. Stan zachowania elewacji	str.11
7. Założenia konserwatorskie	str.11
8. Projektowane prace remontowe	str.12
9. Wymagane parametry materiałów do prac	str.12
10. Program prac konserwatorskich	str.16
11. Dokumentacja fotograficzna stanu zachowania obiektu	str.19

Mucha Ewa
(podpis posiadacza dyplomu)

Nr 1931
(numer dyplomu)

UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Sztuk Pięknych

DYPLOM

Pani Ewa Anna Mucha

wrodzony(a) dnia 26 września 1968 roku
w Nowej Rudzie

odbył(a) studia wyższe magisterskie 6 letnie
na kierunku Konservacji i Restauracji
Opis Sztuki

w zakresie konservacji i restauracji rzeźby
kamiennej i elementów architektonicznych
z wynikiem dobrym

i uzyskał(a) w dniu 23 kwietnia 1997 roku
tytuł magistra sztuki

M. M... Dziekan
H. J... Rektor

Toruń, dnia 23 kwietnia 1997 r.

Mucha Ewa
podpis

Nr 1776
(numer dyplomu)

UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

Wydział Sztuk Pięknych

DYPLOM

Pani Ewa Anna Mucha

wrodzona dnia 26 września 1968 roku
w Nowej Rudzie

odbyła studia wyższe magisterskie
(5-letnie) na kierunku
Ochrona Dobra Kultury
w zakresie Konserwatorstwa

z wynikiem dobrym

i po spełnieniu wymogów określonych
obowiązującymi przepisami uzyskała
w dniu 13 maja 1994 roku tytuł
magistra

H. J... REKTOR
M. M... DZIEKAN

Toruń, dnia 13 maja 1994 r.

PAŃSTWOWA SŁUŻBA OCHRONY
ZABYTEKÓW
Wojewódzki Oddział w Szczecinie
70-638 Szczecin, ul. Kuśnierska 14a
tel./fax 88-18-04
centrale 337066, 337082, 337088
ident. 008483926

Szczecin, dnia 14 maja 1997 r.

ZR-403/ - 01 - /ES/97

Zaświadczenie Nr 125

Na podstawie art. 217 § 2 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, i § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994r. o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności (Dz.U. Nr 16, poz. 55) stwierdzam, że:

Pan(i) mgr Ewa Mucho
urodzony(a) 26.09.1968 r. w Nowej Rudzie
zamieszkały(a) w Szczecinie, ul. Wszystkich Świętych 5
posiada kwalifikacje w zakresie konserwacji i restauracji rzeźby kamiennej i elementów architektonicznych.

Niniejsze zaświadczenie nie zwalnia od obowiązku każdorazowego uzyskania zezwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac przy zabytkach, określonego przepisami powołanego wyżej rozporządzenia.

Kopię zaświadczenia składa się do akt znajdujących się przy rejestrze wydanych zaświadczeń o kwalifikacjach.

Zaświadczenie wydaje się na wniosek zainteresowanego.

WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
mgr Ewa Słanicka

Otrzymuje:

1. Pani mgr Ewa Mucho
ul. Wszystkich Świętych 5
71-457 Szczecin

Oplatę skarbową w wysokości
4.5 zł skasownie na wniosku

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTEKÓW W SZCZECINIE
70-636 Szczecin, ul. Kuśnierska 14A
tel./fax 88-18-04
15.05.1997
ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

1. PRZEDMIOT, PODSTAWA OPRACOWANIA I INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Przedmiot opracowania

Opracowanie obejmuje wykonanie programu prac konserwatorskich wraz z badaniami odkrywcowymi budynku zespołu szkolnego Królewskiej Szkoły Budowy Maszyn, ob. Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, Wydział Elektryczny, wpisanego do rejestru zabytków nr rej.: 1271 z dnia 06.08.1994r.

1.2. Podstawa opracowania

1. Zlecenie inwestora,
2. Badania organoleptyczne,
3. Dokumentacja fotograficzna.

1.3. Dane inwestora

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
al. Piastów 48
70-311 Szczecin

1.4. Lokalizacja inwestycji

ul. Władysława Sikorskiego 37
70-310 Szczecin

1.5. Opracowanie

KONSERWACJA ZABYTKÓW
mgr Ewa Palacz

2. ZAKRES OPRACOWANIA

Opracowanie dotyczy zagadnień konserwatorskich związanych z konserwacją elewacji wykuszu nad portalem wejściowym budynku Wydziału Elektrycznego ZUT w Szczecinie.

Analizy mają na celu ocenę stanu zachowania oraz określenia zastosowanej pierwotnej technologii. Omówione są wnioski i założenia konserwatorskie, dotyczące analizowanego obiektu. Opisano technologię zabiegów konserwatorskich przy elewacji środkowego ryzalitu budynku. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o wizję lokalną oraz wykonane badania in situ na elewacji.

3. HISTORIA OBIEKTU¹

Po likwidacji twierdzy w 1873 r. do miasta przyłączono duże obszary dawnych fortyfikacji wraz z przedpolami. Uchylenie ograniczeń budowlanych związanych z istnieniem twierdzy oraz niskie ceny działek budowlanych przyczyniły się do wielkiego ożywienia budowlanego. Obszar miasta w okolicach ob. al. Piastów oraz ul. Sikorskiego (Friedrichstrasse) zabudowano w większości w latach 90-tych XIX w. i 10-tych XX w.

Na należącej do miasta Szczecin działce o formie trapezu położonej pomiędzy obecnymi ul. Sikorskiego, Pułaskiego oraz al. Piastów wzniesiono na pocz. XX w. zespół szkół zawodowych: Królewską Szkołę Budowlaną (Königliche Baugewerkschule), Królewską Szkołę Budowy Maszyn (Königliche Maschinenbauschule) oraz Królewską Szkołę Maszynistów Okrętowych (Königliche Seemaschinistenschule). Pierwszą z uczelni otwarto 1 października 1899 r. Królewską Szkołę Budowy Maszyn oraz Królewską Szkołę Maszynistów Okrętowych powołano do życia rok później. Według sprawozdania finansowego magistratu za lata 1899-1900 na utrzymanie dwóch pierwszych uczelni miasto musiało wydać każdego roku 12000 marek, natomiast prowincja pomorska 6000. Szkoła maszynistów okrętowych kosztowała miasto 3000 marek. Połowę tej sumy dopłacała prowincja pomorska. Obowiązek zapewnienia kwater spoczywał na magistracie szczecińskim. Wybudowany na pocz. XX w. zespół szkolny składał się z dwóch gmachów głównych oraz dwóch budynków pomocniczych: warsztatów (należących do szkoły budowy maszyn), toalet (budynek podzielony był na sektory dla każdej szkoły). Do gmachu przy ul. Pułaskiego od strony al. Piastów przylegał budynek mieszkalny dyrektorów trzech szkół.

Przy ul. Sikorskiego 37 mieściła Królewska Szkoła Budowy Maszyn, natomiast w budynku przy Pułaskiego 10 Królewska Szkoła Budowlana, oraz Królewska Szkoła Maszynistów Okrętowych (ryzalit od ul. Sikorskiego). Prace budowlane przy zespole trwały 2 lata. W kwietniu 1900 roku wystawiono tymczasowe baraki dla pracowników budowlanych. W styczniu 1902 roku ukończono zagospodarowanie terenu wraz z ogrodzeniami. Według dr hab. R. Makąły budynki zostały zaprojektowane przez Wilhelma Meyera. Niestety nie udało się ustalić dokładnie źródła z którego autor zaczerpnął powyższą informację. Według akt nadzoru budowlanego projektantem mógł być Max Wolfgang Grube, który był w tym czasie miejskim architektem (Stadtbaumeister). Jego podpis widnieje na wszystkich rysunkach oraz obliczeniach statycznych. Nazwisko Meyera obok Grubego pojawia się tylko na jednym rysunku dotyczącym części mieszkalnej dyrektorów i zostało przekreślone czarną kredką. Wydaje się mało prawdopodobne żeby żaden poklasku Wilhelm Meyer zainspirowany pokorą chrześcijańską średniowiecznych architektów chciał ukryć swoje autorstwo. Urodzony 1854 r. w Lubece Max Wolfgang Grube był już na przełomie XIX i XX w. doświadczonym architektem. Zanim zatrudnił się w magistracie szczecińskim przez wiele lat pracował jako architekt państwowy (Staatsbaumeister). Grube miał być również wykładowcą tutejszej szkoły budowlanej o tytule Oberlehrer. Z dokumentów nadzoru budowlanego wynika, że prace budowlane były realizowane przez prywatne przedsiębiorstwo Theodora Blessa, który był całkiem zdolnym architektem. Do dzisiaj zachowało się w Szczecinie wiele budynków jego autorstwa.

Gmach przy Sikorskiego 37 wzniesiono w formach eklektycznych nawiązujących do romanizmu oraz w bardzo subtelny sposób do późnego gotyku. Jednak formy historyczne zinterpretowane zostały w sposób fantazyjny i bardzo swobodny. W charakterze dekoracji architektonicznej można dostrzec wyraźne wpływy sztuki secesji. W artykulacji elewacji od strony ulicy wyraźnie czytelna jest konstrukcja budynku w postaci słupów (lizen) oraz rygli (odcinkowych łęków), co jest dosyć niezwykle dla wznoszonych w tym czasie reprezentacyjnych

¹ <https://zabytek.pl/pl/obiekty/szczecin-krolewska-szkola-budowy-maszyn-ob-zachodniopomorski-u>.

budynków utrzymanych w formach typowych dla późnego historyzmu. Zapewne w ten sposób nawiązano do charakteru mieszczących się tutaj szkół technicznych. Również w detalu architektonicznym przedstawiono motywy nawiązujące do funkcji gmachu np. regulator odśrodkowy obrotów, zwany regulatorem Watta.

Historia budowy gmachu jest dokładnie znana na z akt przedwojennej Policji Budowlanej. 20 września 1899 r. do miejskiego urzędu nadzoru budowlanego wpłynęło pismo miejskiego wydziału odpowiedzialnego za inwestycje budowlane Magistratu (Hochbau-Deputation) z pytaniem jakie obciążenie użytkowe musi być uwzględnione w projektowaniu stropów nowego gmachu uczelni technicznych przy ob. ul. Sikorskiego 37, ponieważ jest możliwość użycia przy stropach walcowanych belek stalowych o wytrzymałości 850 kg. W odpowiedzi udzielonej 27 września urzędnicy Policji Budowlanej ustalili że przy projektowaniu stropów korytarzy oraz klas nowego gmachu należało uwzględnić obciążenie użytkowe do 500 kg na 1m² oraz całkowite do 1000 kg na 1m². Prace budowlane rozpoczęto w kwietniu 1900 roku od wystawienia na placu budowy baraków dla robotników.

11 maja 1900 r. do urzędu Policji Budowlanej wpłynął wniosek o pozwolenie na wybudowanie gmachu uczelni technicznych. Jednak z powodu formalnych braków pozwolenie wystawione zostało dopiero 27 października 1900 r. Mimo zaległych formalności prace budowlane trwały. 8 czerwca 1900 r. złożono wniosek o odbiór gotowych fundamentów budowanego gmachu. Na 21 stycznia 1901 roku datowany jest wniosek o odbiór stanu surowego budynku. 4 października 1901 r. zezwolono na użytkowanie gmachu głównego, 2 czerwca 1902 r. wydano analogiczne pozwolenie dla budynku warsztatów. W 1909 r. na terenie szkoły wybudowano hangar dla lokomotywy. Według opisu dołączonego do wniosku o pozwolenie na budowę, budynek wzniesiono w konstrukcji ryglowej na podmurówce cementowej oraz oszalowano deskami. Wewnątrz miała stać lokomotywa – model ćwiczebny dla uczniów szkoły budowy maszyn.

W 1911 r. dostawiono do budynku toalet parterową dobudówkę od zachodu (od ul. Sikorskiego). Według projektu w budynku miały się mieścić modele maszyn (okrętowych?)

8 maja 1933 r. władze budowlane pozwoliły na zainstalowanie w budynku dawnych toalet, a na podwórzu gmachu przy ul. Pułaskiego beztyglowego pieca do wytapiania metalu. Piec miało dostarczyć przedsiębiorstwo o nazwie Ölfeuerungs Fulmina GMBH z Edingen-Manheim.

W 1935 r. na podwórzu przy południowym narożniku gmachu szkolnego przy ul. Sikorskiego (zachodnia część dzisiejszego Centrum Mechatroniki) wybudowano na potrzeby nauczania ryglowy hangar do montażu samolotów.

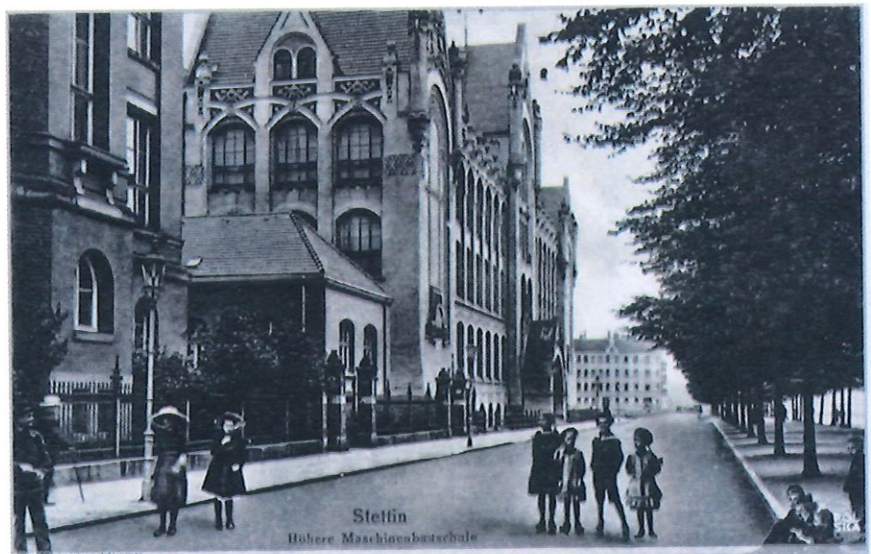
W 1937 r. wspomnianą wyżej zachodnią dobudówkę do dawnych toalet (odlewni metalu) nadbudowano o dodatkowe piętro mieszczące mieszkanie dozorczy szkoły.

W 1946 r. przeznaczono zespół na siedzibę wydziałów Szkoły Inżynierskiej, na bazie której w 1955 r. utworzona została Politechnika Szczecińska, a w 2009 r. Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny. W gmachu przy ul. Sikorskiego 37 od 1946 r. działa Wydział Elektryczny. Według karty ewidencyjnej zabytku prace powojenne nie były duże. Ok. 1969 r. przebudowano poddasze i w połaci dachowej wstawiono ciąg okien w formie szerokiej facjaty. Ok. 2009 r. dobudowano od strony podwórza szklaną windę. Poddano konserwacji elewacje i wyremontowano wnętrze budynku.

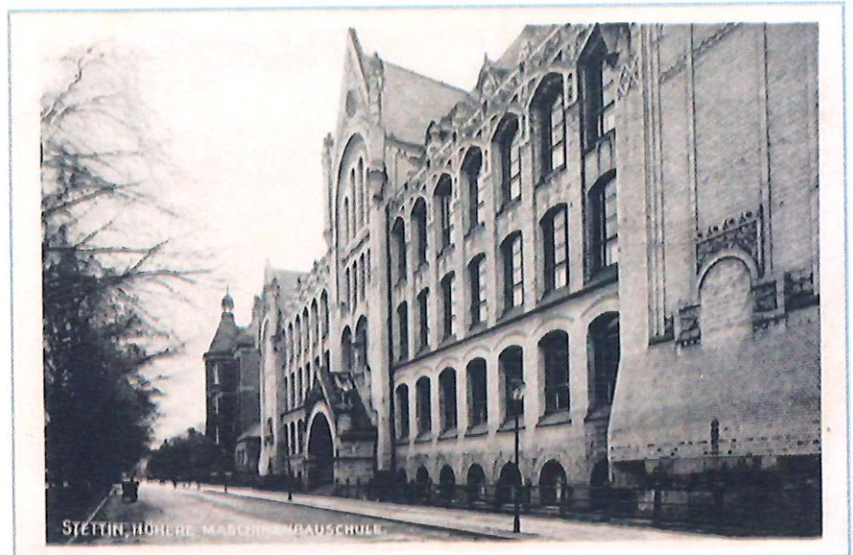
4. ILUSTRACJE ARCHIWALNE

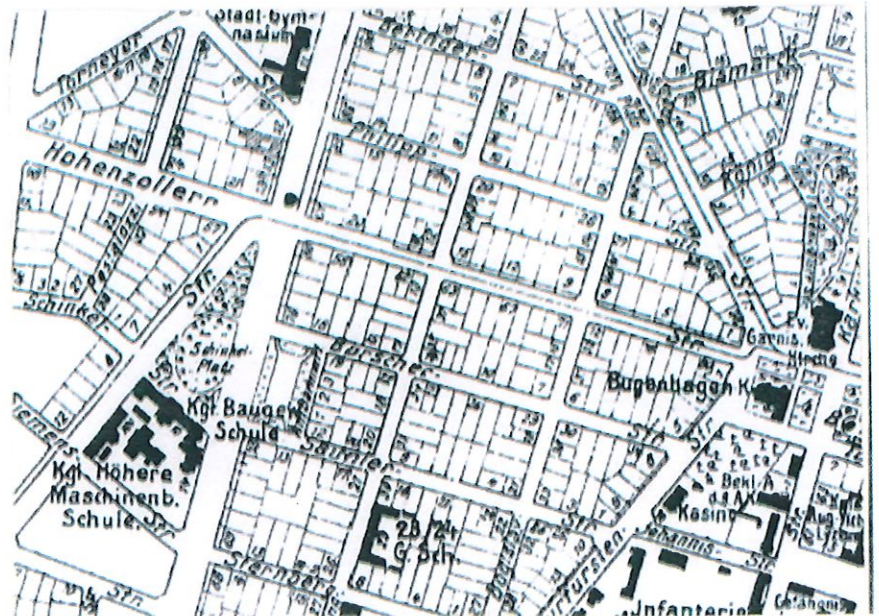
1. Stan budynku Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Rok 1907.
<https://polska-org.pl/8570132,foto.html?idEntity=7377241>

2. Höhere Maschinenbauschule in Szczecin. Lata 1910-1920.
<https://polska-org.pl/9105718,foto.html?idEntity=7377241>

3. Wyższa Szkoła Budowy Maszyn w Szczecinie (Höhere Maschinenbauschule).
<https://polska-org.pl/7377243,foto.html?idEntity=7377241>

4. Fragment kopii mapy Szczecina z 30-lat XX wieku.
 Karta ewidencji zabytków architektury i budownictwa. mgr inż. arch. Beata Makowska Szczecin
 listopad 1994r.

5. OPIS OBIEKTU

Budynek Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, umiejscowiony jest na osiedlu Turzyn (położonym na zachód do śródmieścia Szczecina), wzdłuż wschodniej pierzei ulicy Sikorskiego. Przedmiotowy budynek ustawiony jest równolegle do osi ulicy Sikorskiego, na terenie płaskim około 5 metrów od linii, ułożonego z płyt granitowych - chodnika, znajduje się na terenie kompleksu zabudowy obecnej Politechniki Szczecińskiej,

Obiekt murowany z cegły ceramicznej, na zaprawie cementowo - wapiennej. Ściany zewnętrzne licowane cegłą ceramiczną o formach indywidualnie projektowanych kształtek, o formach cegły typu dziurawki i cegły pełnej, cegły licowe są koloru kremowego i piaskowego, a indywidualne kształtki wystroju detali elewacji - różnokolorowe, bardzo wysokiej jakości, matowe zeszkliwione.²

Gmach szkolny jest dwupiętrowym budynkiem o symetrycznym rzucie i bryle. Korpus budynku nakryty dachem dwuspadowym, ryzality osobnymi dachami – środkowy trzyspadowym, boczne dwuspadowymi. Elewacje oblicowane cegłą o jasnożółtym odcieniu, ich dekoracja wykonana z terakoty. Gmach wzniesiono w formach eklektycznych nawiązujących do romanizmu oraz w bardzo subtelny sposób do późnego gotyku. Formy historyczne zinterpretowane w sposób fantazyjny i nader swobodny, przy czym w elementach dekoracyjnych elewacji można dostrzec wyraźne wpływy sztuki secesji. W porównaniu z innymi gmachami reprezentacyjnymi wznoszonymi w tym czasie, architektura budynku odznacza się indywidualnym charakterem. W artykulacji elewacji korpusu wyraźnie czytelna jest konstrukcja murów budynku w postaci lizen (słupów) pomiędzy którymi rozpięto łukowe przęsła (rygłe). Zamknięte łukiem odcinkowym otwory okienne pomiędzy lizenami pozbawione są opasek oraz naczółków, co jest nietypowe dla gmachów wznoszonych na pocz. XX w. Swoistą wirtuozerią odznacza się opracowanie górnych części elewacji korpusu, gdzie filary (lizeny) połączone zostały przecinającymi się łukami odcinkowymi. Z korpusem kontrastują pozbawione otworów okiennych ryzality boczne, których lico wypełniają na całej wysokości wielkie pełnołukowe gładkie podzielone mniejszymi blendami oraz dekorowane secesyjnym ornamentem roślinnym. Ryzalit środkowy opracowano w sposób nieco bardziej konwencjonalny. Ścianę piętra, tuż nad gankiem głównego wejścia przepruto czterema pełnołukowymi oknami, które wpisano w – zamknięte również łukiem pełnym – wnęki tworzące formę wielkiego, przedzielonego kolumną biforium. Górne kondygnacje zajmuje wysoka blenda pełnołukowa, w której umieszczono dwie kondygnacje oddzielonych lizenami okien, zamkniętych łukiem odcinkowym na drugim, a łukiem pełnym na trzecim piętrze. Wejście na parterze poprzedza rodzaj niezwykle okazałego ganku, otwartego wielką półkolistą arkadą rozpostartą pomiędzy przyporami zwieńczonymi walcowatymi cokołami, na których ustawiono pełnoplastyczne rzeźby gryfów pomorskich. Ganek wieńczy trójkątny szczyt ozdobiony motywem koła zębatego oraz regulatora odśrodkowego obrotów (zwanego również regulatorem Watta) na tle gęstej wici roślinnej. Elewację zdobi bogata barwna dekoracja podkreślająca formy architektoniczne. W szczytach ryzalitów bocznych rozmieszczono okazałe honorowe herby Szczecina. Niezwykle interesująca pod względem artystycznym jest dekoracja w elewacjach ryzalitów bocznych w formie ornamentu roślinnego z motywem liści kasztanowca akcentująca nadłucza blend. Bogaty fantazyjny ornament wypełnia tło pomiędzy przecinającymi się łukami w górnej części elewacji korpusu. Znacznie skromniejsze są elewacje podwórzy, które opracowane zostały w konwencjonalny sposób.³

² Karta ewidencji zabytków architektury i budownictwa. mgr inż. arch. Beata Makowska Szczecin listopad 1994r.

³ <https://zabytek.pl/pl/obiekty/szczecin-krolewska-szkola-budowy-maszyn-ob-zachodniopomorski-u>

6. STAN ZACHOWANIA

Elewacja środkowego ryzalitu powyżej portalu wejściowego budynku przy ul. Sikorskiego 37 w Szczecinie zachowana w stosunkowo dobrym stanie. Podczas opadów dochodzi do zalewania obiektu poprzez nieszczelności jakie powstały w okładzinie elewacji oraz w obróbkach blacharskich ogniomurów ściany szczytowej.

Na powierzchni elewacji widoczne są przede wszystkim zanieczyszczenia atmosferyczne. Powierzchnia pokryta czarnymi zanieczyszczeniami pyłów i sadzy co naraża materiał ceramiczny na działanie destrukcyjne poprzez kumulację gazów atmosferycznych i soli a w następstwie dalsze reakcje chemiczne. Uszkodzenie lica prowadzi z kolei do dalszych procesów niszczących w głębi materiału ceramicznego jak silna penetracja wody opadowej, a z nią soli co w najgorszym wypadku przy zmianach temperatur a zwłaszcza procesach zamarzania i odmarzania wody prowadzi do jej rozsadzania, kruszenia oraz szeregu reakcji pokrewnych doprowadzających do rozpadu materiału. Na wystających elementach wykuszu uszkodzona zaprawa hydroizolacyjna, pokryta biomasą w postaci mchów i porostów.

Wskutek napraw i bieżących remontów wtórnie założone zaprawy cementowe. Oprócz nieestetycznego wyglądu wnoszą do elewacji liczne sole migrujące i rozchodzące się w głąb zastosowanych materiałów co także powoduje reakcje opisane powyżej. Zaprawy cementowe mają szkodliwy wpływ także ze względu na dużą szczelność i wytrzymałość mechaniczną, znacznie odbiegającą od wytrzymałości cegły, co jest czynnikiem powodującym przyspieszoną korozję materiałów oryginalnych.

Narożniki w górnej partii wykusza wyglądają na silnie zawilgocone, z uszkodzeniami w postaci ubytków na krawędziach oraz licu cegieł, przebarwieniami elementów ceramicznych. Spoina o prostym profilu, cofniętym w stosunku do lica cegły wykazuje liczne wykruszenia i odspojenia. Widoczne są jej wtórne uszczelnienia najprawdopodobniej masą sylikonową co dodatkowo i niepotrzebnie doszczelnia spoinę i blokuje jej porowatość i odbieranie zanieczyszczeń z cegły.

Elementy wykonane z glazurowanych kształtek wyglądają na dobrze zachowane.

7. ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE , WNIOSKI Z BADAŃ KONSERWATORSKICH

Analizowany obiekt jest niezwykle cennym zabytkiem na naszym terenie. W związku z narażeniem obiektu na degradujące działania czynników atmosferycznych oraz powstałej na skutek starzenia nieszczelności obróbek blacharskich, obiekt uległ zniszczeniom. Jak najszybciej należy przeprowadzić prace naprawcze i uszczelniające aby powstrzymać procesy dewaloryzujące budynek oraz przywrócić w pełni walory nadane podczas budowy:

Wszelkie prace remontowe, należy wykonywać bezwzględnie przy pełnym poszanowaniu zachowanej, oryginalnej substancji zabytkowej. Ze względu na obecny stan zachowania poszczególnych elementów wystroju zaleca się w szczególności:

- doprowadzić substancję budowlaną elewacji do uzyskania pierwotnych walorów technologicznych i estetycznych,
- usunąć materiały budowlane w tym zaprawy cementowe oraz uszczelnienia sylikonowe, które wywołują zniszczenie oryginalnie użytych materiałów,
- przywrócić oryginalnym materiałom budowlanym ich pierwotne właściwości,
- w pracach konserwatorsko-restauratorskich zastosować materiały o składzie chemicznym i właściwościach zbliżonych do oryginalnych,

- dokonać szczegółowego przeglądu uszkodzeń spoin i cegieł. Widoczne kanały cegły dziurawki zamknąć zaprawą

8. PROJEKTOWANE PRACE REMONTOWE

Konserwacja elewacji

- konserwacja wątków ceglanych wraz ze spoinowaniem,
- konserwacja spodnich warstw cegły,
- prace murarskie,
- drobne prace uzupełniające
- hydrofobizacja? (w zależności od zakresu prac i ich przebiegu)

9. WYMAGANE PARAMETRY MATERIAŁÓW DO PRAC

Dobór rodzaju zapraw wybrano na podstawie wytycznych ośrodków konserwatorskich zawartych w publikacjach Zakładu Konserwacji Elementów i Detali Architektonicznych Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika m.in. „Profilaktyczna konserwacja kamiennych obiektów zabytkowych” z 1992, „Badania nad konserwacją murów ceglanych” z 1998 oraz „Zabytki kamienne i metalowe ich niszczenie i konserwacja profilaktyczna” z 2011 roku a także Norm PN-EN 459-1, PN-EN 998-1 oraz Instrukcji WTA 2.9.04. Zgodnie z tymi badaniami i właściwymi Normami wszystkie wyprawy stosowane na powierzchni muru muszą mieć odpowiednie własności – najważniejsze z nich to:

- brak obecności szkodliwych soli budowlanych rozpuszczalnych w wodzie
- zbliżoną wytrzymałość lub mniejszą od cegieł bądź starych zostawionych wypraw tynkarskich po wzmocnieniu
- niski skurcz
- wysoką paroprzepuszczalność $\mu < 15$ lub względny opór dyfuzyjny dla wszystkich warstw łącznie $S_d < 0,2m$

Ze względu na zakres i skalę robót zaleca się dobór fabrycznych zapraw bądź spoiw produkowanych na rynek budowlany. Jednak ze względu na bardzo szeroką ofertę oraz istotne braki w wymaganiach Norm Budowlanych w stosunku do obiektów zabytkowych zaleca się by zaproponowane zaprawy posiadały zewnętrzne badania ośrodków konserwatorskich aprobujące stosowanie ich w zabytkowych murach z uwzględnieniem wymienionych wymaganych cech, bądź co najmniej kilkuletnie doświadczenia w stosowaniu wybranych produktów na podobnych obiektach.

Materiały wg zastosowania:

1. Wyprawy tynkarskie podkładowe i naprawcze przy pełnej wymianie tynków

Gotowa fabryczna wyprawa wapienno-trassowa posiadająca następujące wymagane cechy:

- wytrzymałość na ścislenie ok. 3-5N/mm² klasy GP lub LW CSII wg PN-EN 998-1
- dobry moduł elastyczności tj. stosunek wytrzymałości na ścislenie do wytrzymałości na rozciąganie przy zginaniu < 3
- brak szkodliwych soli budowlanych
- dobrą przyczepność do podłoża minimum $\geq 0,2N/mm^2$ FP A, B wg PN-EN 1015-12
- bardzo dobrą przepuszczalność pary wodnej odpowiednia dla tynków renowacyjnych (R CS II wg PN-EN 998-1) $\mu < 15$ wg PN-EN 998-1

- absorpcja wody spowodowana podciąganiem kapilarnym W0 do W2 czyli nieokreślona do wysoko hydrofobowej $\leq 0,2 \text{ kg}/(\text{m}^2 \cdot \text{min}^{05})$ wg PN-EN 998-1

1.a Wyprawy tynkarskie podkładowe i naprawcze przy pełnej wymianie tynków przygotowane samodzielnie na placu budowy

- mieszanka winna być oparta na wapnie hydraulicznym z trassem klasy HL 3, 5 ewentualnie z dodatkiem białego cementu marki 50 także z dodatkami trassu we właściwych proporcjach z kruszywem dla uzyskania wytrzymałości ok. $3-5 \text{ N}/\text{mm}^2$ Klasy GP CS II wg PN-EN 998-1
- dodane kruszywo nie może zawierać szkodliwych soli budowlanych

1.b Wyprawy tynkarskie podkładowe i naprawcze przy lokalnych naprawach ubytków

Gotowa fabryczna wyprawa wapienno-trassowa posiadająca wymagane cechy:

- wytrzymałość na ściskanie ok. $3-5 \text{ N}/\text{mm}^2$ klasy GP CSII wg PN-EN 998-1
- dobry moduł elastyczności – tj. stosunek wytrzymałości na ściskanie do wytrzymałości na rozciąganie przy zginaniu < 3
- brak szkodliwych soli budowlanych
- bardzo dobra przyczepność do podłoża $\geq 0,2 \text{ N}/\text{mm}^2$ FP A, B wg PN-EN 1015-12
- bardzo dobrą przepuszczalność pary wodnej odpowiednia dla tynków renowacyjnych (R CS II wg PN-EN 998-1) $\mu < 15$ wg PN-EN 998-1
- zawartość mikrowłókien
- absorpcja wody spowodowana podciąganiem kapilarnym powinna być zbliżona do pozostawionych starych tynków, czyli W0 do W2 czyli nieokreślona do wysoko hydrofobowa $\leq 0,2 \text{ kg}/(\text{m}^2 \cdot \text{min}^{05})$ wg PN-EN 998-1 zależnie od własności pozostawionych wypraw

2. wyprawy tynkarskie wierzchnie

Gotowa fabryczna mineralna wyprawa tynkarska z trassem posiadająca następujące wymagane cechy

- wytrzymałość na ściskanie $3-5 \text{ N}/\text{mm}^2$ klasy GP CS II lub III wg PN-EN 998-1
- hydrofobowość – absorpcja wody spowodowana podciąganiem kapilarnym conajmniej W 1 czyli $\leq 0,4 \text{ kg}/(\text{m}^2 \cdot \text{min}^{05})$ wg PN-EN 998-1 lub przy zakładaniu wyprawy na obszarze cokołowym na tykach renowacyjnych wg WTA $< 0,5 \text{ kg}/(\text{m}^2 \cdot \text{min}^{05})$
- dobry moduł elastyczności – tj. stosunek wytrzymałości na ściskanie do wytrzymałości na zginanie przy rozciąganiu < 3
- bardzo dobrą przepuszczalność pary wodnej odpowiednią dla tynków renowacyjnych (R CS II wg PN-EN 998-1) $\mu < 15$ wg PN-EN 998-1 lub względny opór dyfuzyjny $S_d < 0,2 \text{ m}$ łącznie dla wszystkich warstw systemu naprawczego zgodnie z WTA 2.9.04
- zawartość mikrowłókien
- bardzo dobra przyczepność na różnie chłonnych podłożach minimum $\geq 0,3 \text{ N}/\text{mm}^2$ FP A, B wg PN-EN 1015-12

3. wyprawy tynkarskie do miejsc zawilgoconych zawierających szkodliwe sole budowlane rozpuszczalne w wodzie

Gotowe fabryczne wyprawy w systemie tynków renowacyjnych WTA 2.9.04 oraz spełniające wymogi R CSII wg PN-EN-998-1.

Wykonanie wypraw będzie możliwe jedynie po usunięciu zdiagnozowanych przyczyn podwyższonego zawilgocenia oraz obecności soli budowlanych. Układ tj. kolejność i łączną grubość warstw tynków należy dobrać ściśle wg Instrukcji po ocenie jakościowej i ilościowej obecności szkodliwych soli budowlanych wg poniższych tabel:

Klasyfikacja obciążenia solami wg WTA 2-9-04

Rodzaj soli	Stopień zasolenia %		
	Niski	Średni	Wysoki
Azotany (NO ₃ ⁻)	< 0,1	0,1 – 0,3	> 0,3
Siarczany (SO ₄ ²⁻)	< 0,5	0,5 – 1,5	> 1,5
Chlorki (Cl ⁻)	< 0,2	0,2 – 0,5	> 0,5

Układ warstw tynków renowacyjnych w zależności od stopnia zasolenia

stopień zasolenia	układ warstw	grubość [mm]	
Niski	Wymiana spoin Porengrundputz	≥ 20	
	Obrzutka Vorspritz	≤ 5	
	tynk renowacyjny Sanierputz	≥ 20	
Średni do wysokiego	Wymiana spoin Porengrundputz	≥ 20	
	Obrzutka Vorspritz	≤ 5	
	tynk renowacyjny Sanierputz	≥ 10-20	
	tynk renowacyjny Sanierputz	≥ 10-20	
	Alternatywnie		
	Wymiana spoin Porengrundputz	≥ 20	
	Obrzutka Vorspritz	≤ 5	
	tynk podkładowy Porengrundputz	≥ 10	
tynk renowacyjny Sanierputz	≥ 15		

4. Farby elewacyjne

Farby elewacyjne ze względu na swoją szczególną rolę technologiczną jak i estetyczną winny posiadać obok deklaracji producenta do właściwych Norm zewnętrzne badania potwierdzające ich najważniejsze cechy pozwalające na stosowanie na zabytkowym podłożu tj. paroprzepuszczalność i stopień połysku; winny być też wybrane ostatecznie na podstawie prób kolorystycznych wykonanych na elewacji

5.a Fabrycznie gotowe do użycia krzemianowe lub zolokrzemianowe farby elewacyjne wg PN-EN 1062-1:2005 posiadające następujące wymagane cechy:

- Dwuskładnikowa farba krzemianowa zgodna z DIN 18 363 tj. spoiwo krzemianowe z maksymalnym 5% dodatkiem substancji organicznych
- Wysoka paroprzepuszczalność wynikająca ze współczynnika przenikania pary wodnej Kategorii V₁ Duży, czyli <math><0,14\text{m}</math> wg PN-EN 1062-1:2005 lub względny opór dyfuzyjny powłoki <math><0,2\text{m}</math> wg WTA 2.9.04
- Hydrofobowość – wynikająca z Kategorii przepuszczalności wody conajmniej W₂ - Średniej >0,1 <math><0,5\text{kg}/\text{m}^2\cdot\text{h}^{05}</math> wg PN-EN 1062-1; w obszarze przyziemia (cokoły) parametr przepuszczalności wody powinien wynosić <math><0,2\text{ kg}/\text{m}^2\cdot\text{h}^{05}</math>
- Mineralnie matowa G₃ wg PN-EN 1062-1:2005

5.b Fabrycznie gotowe do użycia elewacyjne farby krzemoorganiczne oparte na żywicy silikonowej wg PN-EN 1062-1 posiadające następujące wymagane cechy

- Wysoka paroprzepuszczalność wynikająca ze współczynnika przenikania pary wodnej Kategorii V₁ Duży, czyli <math><0,14\text{m}</math> wg PN-EN 1062-1:2005, lub względny opór dyfuzyjny powłoki Sd <math><0,2\text{m}</math> wg WTA 2.9.04
- Hydrofobowość – wynikająca z Kategorii przepuszczalności wody conajmniej W₂ - Średniej >0,1 <math><0,5\text{kg}/\text{m}^2\cdot\text{h}^{05}</math> wg PN-EN 1062-1; w obszarze przyziemia (cokoły) parametr przepuszczalności wody powinien wynosić <math><0,2\text{ kg}/\text{m}^2\cdot\text{h}^{05}</math>
- Mineralnie matowa G₃ wg PN-EN 1062-1:2005

10. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Po ustawieniu rusztowań umożliwiających dostęp do wszystkich fragmentów elewacji przeprowadzić przegląd stanu rzeczywistego zagadnienia oraz (pomimo pewnych założeń) ustalić faktyczny zakres renowacji.
Zwrócić szczególną uwagę na miejsca odspojone, spękanie, miejsca z zakażeniem biologicznym, partie gzymsów, i parapetów okienne, partie z wykwitami solnymi.
2. W przypadku wątpliwości przy doborze zaprawy spoinującej do rekonstrukcji wykonać badania petrograficzne spoiny dla dopasowania zaprawy podobnej do oryginalnego surowca rekonstruowanego.
3. Przed przystąpieniem do prac szczelnie zabezpieczyć okna i drzwi drewniane folią lub dyktą.
4. Wzmocnić silnie zdeintegrowane cegły nadające się do pozostawienia oraz wytypowane do pozostawienia spoiny. Wzmocnienie przeprowadzić poprzez nasycenie elementów osłabionych preparatem zawierającym częściowo skondensowane estry kwasu krzemowego oraz charakteryzującym się wytrącaniem żelu ok. 10 %, brakiem działania hydrofobizującego, głęboką penetracją, niezółknący.
5. Zdezynfekować powierzchnię muru. Zabieg niszczenia drobnoustrojów wykonać w miejscach wzrostu drobnoustrojów przesycając starannie warstwy powierzchniowe muru na głębokość kilku centymetrów preparatem biobójczym o długi czasie oddziaływania, bez działania hydrofobizującego, nie zawierającego środków powierzchniowo czynnych, nie zawierającego metali ciężkich, o odczynie pH neutralnym.
6. Usunąć mechanicznie spoinę uszkodzoną. Usuwać spoinę do głębokości 1,5cm z pomiędzy warstw cegieł.
7. Mechanicznie usunąć silnie zdeintegrowane cegły. Usunąć te cegły, w których powstałe ubytki w wyniku zniszczeń starzeniowych, biologicznych przekraczają 50% objętości.
8. Całość elementów ceglanych umyć jednorazowo gotowym specjalistycznym preparatem na bazie kwasu fluorowodorowego lub gotowego preparatu konserwatorskiego z użyciem gorącej wody pod ciśnieniem z urządzenia typu Karcher lub analogicznego (osłonić okna). Dopuszcza się mikropiaskowanie. W przypadku podjęcia decyzji o mikropiaskowaniu trudnouslywalnych fragmentów elewacji z prostym licem (bez elementów glazurowanych) należy bezwzględnie wykonać próbę piaskowania do akceptacji. Wykonać próbę z osłoną płaszcz wodnego.
9. Partie okładziny odspojone od muru rozebrać. Następnie przemurować na zaprawie murarskiej o spoiwie wapiennym z przymieszką hydrauliczną np. z trasem.
10. Odsolić silnie zasolone fragmenty murów. W wypadku pojawienia się w trakcie prac podczas wysychania białego nalotu solnego, w pierwszej kolejności usunąć mechanicznie poprzez zmiecenie pędzlem a następnie na miejsca te nałożyć okłady z ligniny nasycone wodą demineralizowaną i pozostawić do całkowitego wyschnięcia. W razie konieczności okłady powtórzyć.
11. Spękania wypełnić po wcześniejszym poszerzeniu rysy do 1cm zaprawą mineralną charakteryzującą się kompensacją skurczu, wysoką odpornością na siarczany, wysoką jakością spoiwa o niskiej zawartości alkaliów.
12. Jeżeli wystąpią silne spękania muru zszyć je za pomocą metody brutt-saver lub analogiczną. Uzgadniać z konstruktorem.

URZĄD MIASTA SZCZECIN
Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
70-456 Szczecin, pl. Armii Krajowej 1
tel. 91 4245654, 91 4245850, 91 4245849
fax 91 4351154

13. Większe fragmenty zdeintegrowanych cegieł wymienić dopasowując materiał kolorem, fakturą i właściwościami fizyko-mechanicznymi do okładziny zabytkowej. W razie wątpliwości wykonać badanie cegły oryginalnej i jej właściwości fizyko-mechanicznych jak nasiąkliwość porowatość, wytrzymałość na ściskanie.
14. Zamknąć wszystkie widoczne otwory w cegle dziurawce zaprawą hydroizolującą lub zaprawą mineralną wapienno-trasową. Przedstawić zaprawę do akceptacji nadzorowi konserwatorskiemu.
15. Na wszystkich wystających elementach ryzalitu założyć w cienkiej warstwie elastyczną mikrozaprawę hydroizolacyjną. Przedstawić wybraną zaprawę (Opholith, Remmers, Baumiť) do akceptacji nadzoru konserwatorskiego.
16. Uzupelnic drobne ubytki w ceglach. Ubytki i szczeliny zamknąć pigmentowaną zaprawą o spoiwie wapiennym z przymieszką hydrauliczną np. z trassem. Zaprawa ta musi posiadać właściwości zbliżone do właściwości cegieł oryginalnych. Pozamykać szereg drobnych uszkodzeń i dziur w ceglach.
17. Scałic kolorystyczne (uzgodnic z nadzorem technologicznym po zakonczenu tego etapu prac) elementy zrekonstruowane oraz zaprawy zamykajace szczeliny farbami na bazie zolowo - krzemianowej, bez bieli tytanowej, ze szczegolna glębia i czystoscia koloru, mineralnie matowa, niepalna, zawierajaca mineralne pigmenty, odporna na promienie UV, odporna na dzialanie kwaśnych deszczy i spalin przemysłowych, wysoce paroprzepuszczalna: $S_d < 0,01$, odporna na dzialanie grzybow i alg, przyjazna dla srodowiska.
18. Uzupelnic drobne ubytki w elementach glazurowanych zaprawą pigmentowaną o spoiwie wapiennym z przymieszką hydrauliczną np. z trassem. Nawierzchniowo nałozyc glazure na bazie żywicy poliuretanowej charakteryzujacej sie wysoką odpornością na dzialanie wody, doskonałą przyczepnością do podloza ceramicznego oraz podloza imitacyjnego, trwałością i niezmiennoscia optyczną, odpornością i trwałością na zmienne warunki temperaturowe, zbliżoną rozszerzalnością termiczną do podloza, odpornością i trwałością na scieranie. Wykonac próbny ubytek wraz z nałożeniem żywicy do akceptacji.
19. Zaspoinowac. Spoinę pomiedzy ceglami wykonac z zaprawy z materialu trasowo-wapiennego o wytrzymałości na sciskanie: $>5N/mm^2$, wytrzymałości na zginanie: ok. $2N/mm^2$, w kolorze jak oryginalna (jasny beż) z kruszywem wielkości ok. 1-2mm. Spoinę gracowac po zalozeniu.
20. Zabiegowi hydrofobizacji poddac calosc elewacji, po wykonaniu opasek i parapetow przez glęboki natrysk dwukrotny preparatem o parametrach: Gęstosc: ok. $0,80 g/cm^3$, Lepkosc: 44 sek. w kubku DIN 2, Zawartosc polisiloksanow: ok. 5 % wag., Nasiąkliwość: bardzo mala, Odpornosc na promieniowanie ultrafioletowe: dobra, Bezbarwny, Odpornosc na warunki atmosferyczne: wysoka, Długotrwalosc dzialania: > 10 lat udowodnione, Odpornosc na alkalia: do pH 14. Zabieg hydrofobizacji wykonac tylko i wyłacznie pod warunkiem pelnej konserwacji omawianego fragmentu elewacji. W przypadku konserwacji wybiórczej nie wolno wykonac zabiegu hydrofobizacji gdyz blokuje to wykonanie w przyszłosci koniecznych zabiegow konserwatorskich. Uzganiac z nadzorem technologicznym.
21. Wymienic w calosci obróbki blacharskie na wierzchu ogniomuru sciany szczytowej.

U W A G A:

Na wszelkie zaplamienia, wysolenia i reakcje materialow budowlanych podczas prac konserwatorskich, nalezy reagowac na biezaco podczas trwania prac. Identyfikowac ich przyczynę i ustalac na biezaco dzialania chemiczne.

W trakcie prac przy ścianach konieczne jest używanie materiałów i preparatów spełniających wymagane parametry (zwłaszcza wytrzymałości mechanicznej i stabilizacji wapna potwierdzone badaniami laboratoryjnymi w którymś z Instytutów naukowych zajmujących się badaniem materiałów nadających się do konserwacji zabytków). Materiały te również muszą posiadać dodatki tufu wulkanicznego, lub innego materiału dzięki któremu zaprawa osiągnie wymagane cechy. Wszystkie kolory zatwierdzać komisyjnie po wykonaniu prób.

Opracowanie

.....
EWA PALACZ
mgr EWA PALACZ
Katedry Rzeźby i Elementów Architektonicznych
Urządzenia Rzeźby
Nr dyplomu 1931
mgr Ochrony Dóbr Kultury
Nr dyplomu 1776
Dyplomowany architekt wnętrz

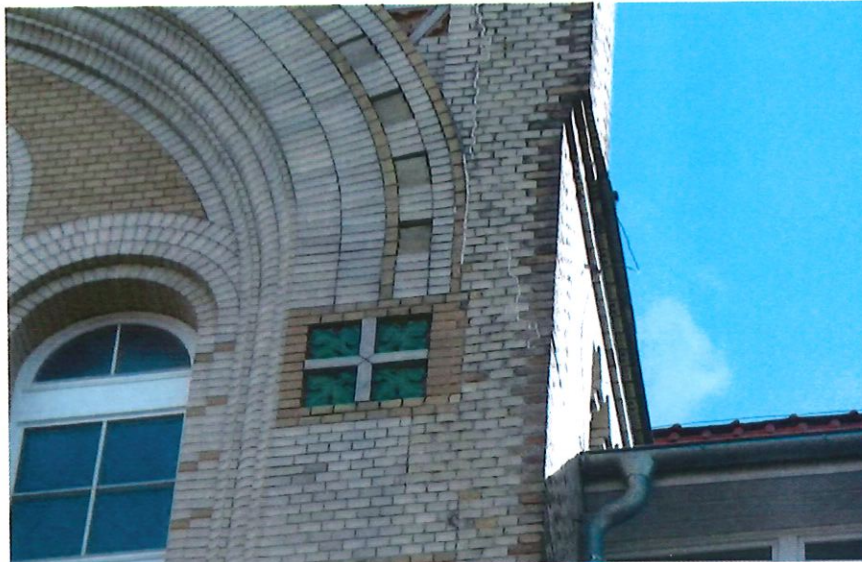
11. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

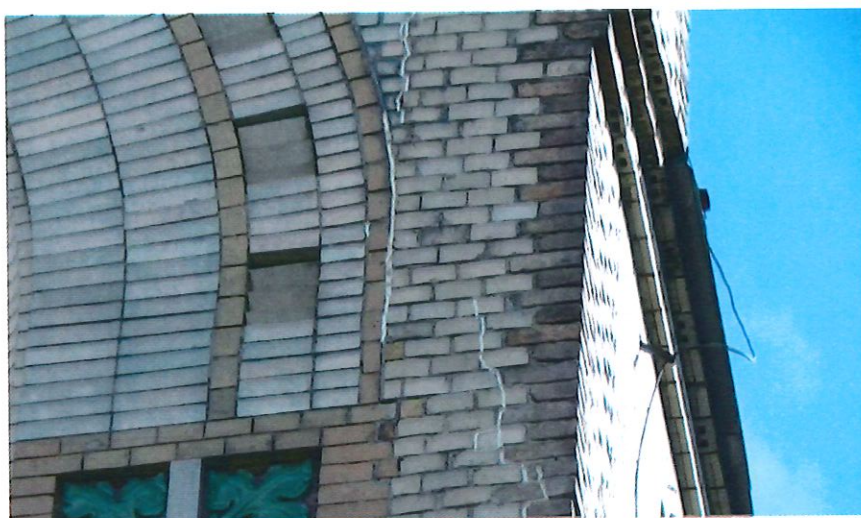
1. Widok na elewację w wykuszu.

2. Szczyt ryzalitu środkowego. Widoczne zanieczyszczenia atmosferyczne oraz przebarwienia cegieł spowodowane penetracją wody.

3. .Narożnik ryzalitu. Widoczne zanieczyszczenia atmosferyczne oraz uszczelnienia masą silikonową.

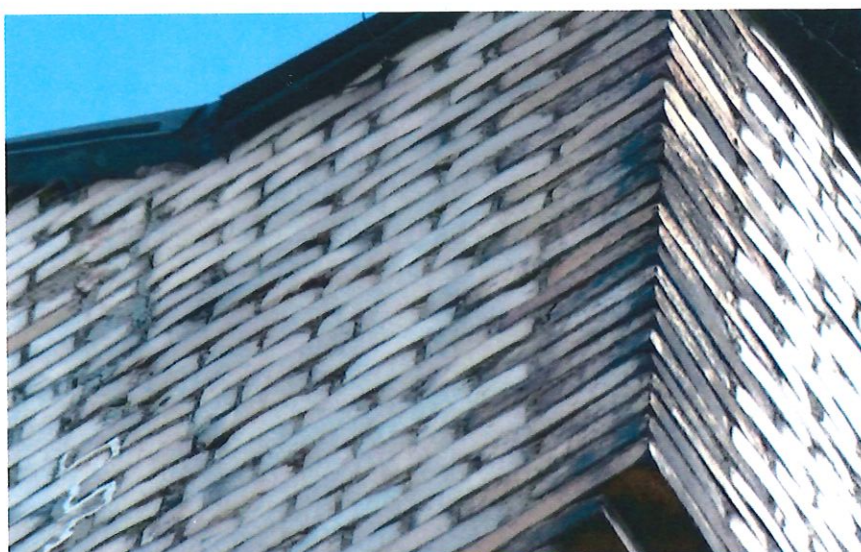
4. .Uszkodzone krawędzie i lica cegieł. Widoczne cementowe uzupełnienia spoiny oraz uszczelnienia masą silikonową.

5. Uszkodzone krawędzie cegieł. Widoczne cementowe uzupełnienia spoiny oraz uszczelnienia masą silikonową.

6. narożnik ryzalitu. Uszkodzone krawędzie i lico cegieł. Widoczne cementowe uzupełnienia spoiny.

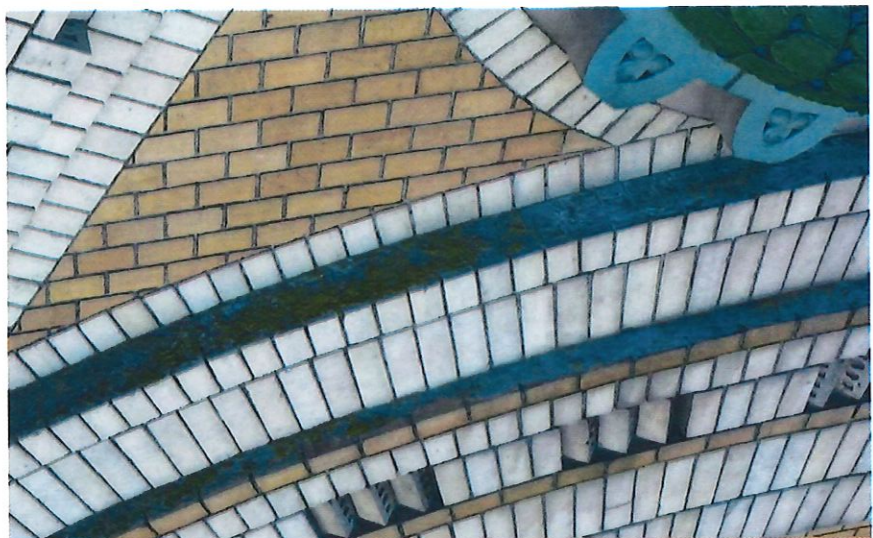
7. Silnie zanieczyszczenie atmosferyczne. Widoczne nieszczelności w spoinie. Uszkodzone lico oraz krawędzie cegieł.

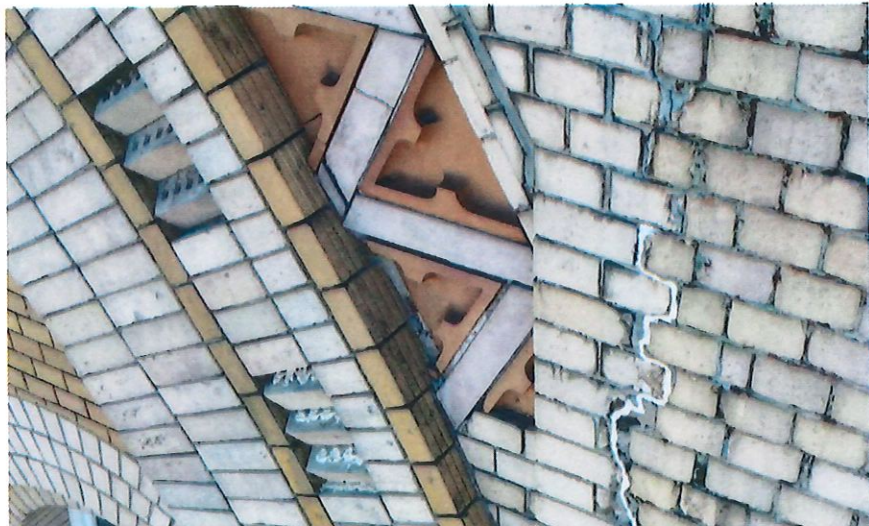
8. Widoczne pęknięcia, uszkodzone spoinowanie oraz uzupełnienia cementowe.

9. Nieszczelności pomiędzy elementami ceramicznymi.

10. Porażenie biologiczne na wystających elementach ryzalitu. Uszkodzona warstwa hydroizolacyjna.

11. . Widoczne porażenie biologiczne. Uszkodzone krawędzie oraz lico cegieł. Cementowe uzupełnienia spoiny oraz uszczelnienia masą sylikonową. Nie zaślepione oraz zaślepione masą sylikonową w sposób bardzo nieestetyczny otwory cegły dziurawki.